

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toimintakertomus 2025

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta aloitti toimintansa kesäkuussa 2025 kun Pohjois-Savon ja Keski-Suomen alueelliset lääketieteellisen tutkimuseettiset toimikunnat yhdistyivät.

Vuonna 2025 Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta käsitteli 214 lausuntohakemusta. Hakemuksista 49 kpl oli uusia tutkimuksia (osuus kaikista hakemuksista 23 %). Tutkimuseettinen toimikunta otti uudelleen käsittelyyn (pyysi lisäselvityksiä) 39 hakemukseen. Uudelleen käsittelyyn otettujen hakemusten osuus kaikista hakemuksista oli 44 %.

Lausuntohakemusten kokonaismäärä nousi (186 kpl vuonna 2024, 214 kpl vuonna 2025) edelliseen vuoteen verrattuna. Myös uusien lausuntohakemusten määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna (38 kpl vuonna 2024, 49 kpl vuonna 2025). Muutoshakemusten määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna (89 kpl vuonna 2024, 112 kpl vuonna 2025).

Toimikunnan antamien lausuntojen määrä nousi hieman (80 kpl vuonna 2024, 88 kpl vuonna 2025). Uudelleen käsittelyyn otettujen (pyydetään lisäselvityksiä) määrä nousi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna (28 kpl vuonna 2024, 39 kpl vuonna 2025).

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta antaa lausunnon vastuualueellaan tehtävistä tutkimuslain (488/1999) alaisista lääketieteellisistä tutkimuksista. Lääketieteellisellä tutkimuksella tarkoitetaan sellaista tutkimusta, jossa puututaan ihmisen tai ihmisen alkion tai sikiön fyysiseen tai psyykkiseen koskemattomuuteen ja jonka tarkoituksena on lisätä tietoa terveydestä, sairauden syistä, oireista, diagnostiikasta, hoidosta, ehkäisystä tai tautien olemuksesta yleensä ja joka ei ole kliininen lääketutkimus. Tutkimuslain alaisiin tutkimuksiin luetaan myös hoito- ja terveystieteellinen tutkimus, liikuntatieteellinen tutkimus ja ravitsemustieteellinen tutkimus. Lisäksi tutkimuksen merkittävät muutokset on toimitettava toimikunnalle käsiteltäväksi ennen muutosten toteuttamista.

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta on tutkimuslain (488/1999) alainen alueellinen tutkimuseettinen toimikunta, joka tekee etukäteisarvion ja antaa lausunnon lääketieteellisistä tutkimuksista. Alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan nimittää hyvinvointialueen aluehallitus. Alueellisessa

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

lääketieteellisessä tutkimuseettisessä toimikunnassa on oltava edustettuna tutkimuseettikan, lääketieteen, terveystieteiden tai hoitotieteen ja oikeustieteen asiantuntemus. Vähintään kahden jäsenenistä on oltava maallikoita.

Lääketieteellisestä tutkimussuunnitelmasta sekä sen perusteella laadituista asiakirjoista ja menettelyistä on saatava toimivaltaisen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan myönteinen kirjallinen lausunto ennen tutkimuksen aloittamista.

Alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan tehtävät

Alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan tehtävänä on varmistaa tutkimuksen eettisyys ja tutkittavien turvallisuuden ja oikeuksien toteutuminen. Lisäksi toimikunta varmistaa, että tutkimuksessa on otettu huomioon lääketieteellisen tutkimuslainsäädännön säännökset, tietosuojasäännökset, tutkittavien asemaa koskevat kansainväliset velvoitteet sekä muut lääketieteellistä tutkimusta koskevat määräykset ja ohjeet.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

- antaa lausunnon tutkimuslain alaisista lääketieteellisistä tutkimuksista
- antaa lausunnon lääkinnällisten laitteiden kliinisistä laitetutkimuksista
- antaa lausunnon lääketieteellisten tutkimusten merkittävistä muutoksista
- antaa lausunnon kudoksenäytteiden käyttötarkoituksen muutoksesta,
 - hoidon tai taudinmäärityksen vuoksi otetut kudoksenäytteet, kun suostumusta ei ole mahdollista enää saada henkilön kuoleman vuoksi
 - ruumiinavauksen yhteydessä irrotetut näytteet
 - kuolleesta ihmisestä irrotettu, talteen otettu tai varastoitu elin, kudokset tai solu, jota ei lääketieteellisen syyn takia voida käyttää siihen tarkoitukseen, johon se on irrotettu
- antaa lausunnon näytekokoelmien siirrosta biopankkiin
- seuraa ja ohjaa tutkimuseettisten kysymysten käsittelyä alueellaan

Lausunnossaan alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan on esitettävä perusteltu näkemys siitä, onko tutkimus eettisesti hyväksyttävä.

Kansallisten alueellisten lääketieteellisten tutkimuseettisten toimikuntien on tehtävä yhteistyötä lääketieteellisten tutkimuseettisten asioiden seurannassa, ohjauksessa ja koordinoinnissa. Toimikuntien toiminnan eettisessä arvioinnissa on perustuttava yhtenäisiin toimintatapoihin ja linjauksiin.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan jäsenet

Pohjois-Savon alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan jäsenet joulukuussa vuonna 2025 olivat:

Puheenjohtajat

LT, professori dosentti Tomi-Pekka Tuomainen, puheenjohtaja

FT, dosentti Kirsi Timonen, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, varapuheenjohtaja

Jäsenet

OTK, VT Paavo Autere, lakimies, oikeustiede

FT, dosentti Eero Haapala, liikuntalääketiede

LT, emerita professori Sirpa Hartikainen, geriatria

LT Tuija Hautakangas, naistentaudit ja synnytykset

LT Tuula Heiskanen, psykiatria

LL Hannaleena Karjalainen, anestesiologia, tutkimuseetiikka

FL Vesa Kiviniemi, maallikkojäsen

LT Antti Kivivuori, gastrokirurgia

proviisori Raimo Ojala, sairaalafarmasia

LT, dosentti Tuomo Rantanen, kirurgia

LT, dosentti Antti Saari, lastentaudit

LT, FM Hanna Siiskonen, patologia, ihotaudit ja allergologia

TM, KM Risto Tabell, maallikkojäsen

LT Kirsi Turunen, sisätaudit

LT Lauri Wihersaari, anestesiologia ja tehohoito

FT, TtT, dosentti Ari Voutilainen, epidemiologia, tilastotiede ja hoitotiede

Varajäsenet

proviisori Saara Hoppo, farmasia, tutkimuseetiikka

LT, FM Henna-Kaisa Jyrkkänen, neurokirurgia

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

TtM Panu Karjalainen, maallikkojäsen
FT, dosentti Pirjo Komulainen, liikuntalääketiede
proviisori Jussi Kärkkäinen, farmaseuttinen kemia
TtM, FT, dosentti Maria Lankinen, kl. ravitsemustiede
LT Jani Liimatta, lastentaudit
LT Auni Lindgren, naistentaudit ja synnytykset
FT, professori Arto Mannermaa, patologia, biopankki
FT, dosentti Santtu Mikkonen, maallikkojäsen
TtT Minna Mykkänen, hoitotiede
LT, dosentti Anu Partanen, hematologia
FT Heikki Pentikäinen, liikuntalääketiede
OTM, VT Anna Savolainen, oikeustiede
FT, professori Anna-Maija Tolppanen, hoidon vaikuttavuus

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan asiantuntijana toimi erityisasiantuntija Kirsi Luoto ja sihteereinä toimivat tiedepalvelukoordinaattorit Anu Bruun ja Mari Ollikainen.

Lausunnosta päätettäessä päätöksentekoon osallistuu toimikunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään puolet muista jäsenistä, kuitenkin vähintään neljä muuta jäsentä. Lausunnosta päätettäessä jäsenistä ainakin yhden on oltava maallikkojäsen ja ainakin kahden tutkimusyksikön ulkopuolisia henkilöitä.

Alueellisessa lääketieteellisessä toimikunnassa tulee tarvittaessa olla edustettuna tai kuultavana ionisoivan säteilyn lääketieteellisen käytön asiantuntija, jos tutkimuksessa on tarkoitus kohdistaa ihmiseen säteilyä.

Jäsenten esteellisyydestä noudatetaan hallintolain (434/2003) virkamiehen esteellisyyttä koskevia säännöksiä (27–30 §). Toimikunnan tutkimushankkeesta antama lausunto on hallintolaissa tarkoitettu hallintopäätös.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toiminta

Kokoukset

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta kokoontui vuonna 2025 noin kerran kuussa (10 kertaa vuodessa). Kokouksia järjestettiin 8 kertaa etäkokouksina ja kaksi kertaa lähikokouksina. Kokousasiakirjat käsiteltiin Cloud Meeting-järjestelmässä. Kokousajat ja asiakirjojen viimeiset jättöpäivämäärät ja toimikunnan kokousten päivämäärät olivat nähtävillä alueellisen tutkimuseettisen toimikunnan internetsivuilla.

Kokouksia varten tutkimuseettisen toimikunnan sihteerit ja asiantuntija valmistelivat hakijoiden lähettämät asiakirjat esittelijöitä ja toimikunnan kokouksia varten. Asiakirjat kirjattiin D10 järjestelmään, missä ne käsiteltiin asiakirjahallintaa ja arkistointia varten.

Jokaiselle hakemukselle määriteltiin esittelijä toimikunnan työvaliokunnassa, mihin kuuluu toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, asiantuntija ja sihteerit. Lisäksi työvaliokunta teki etukäteistarkastuksen toimikunnalle tehtyihin muutoshakemuksiin, ilmoituksiin, tiedotuksiin ja vuosiraportteihin.

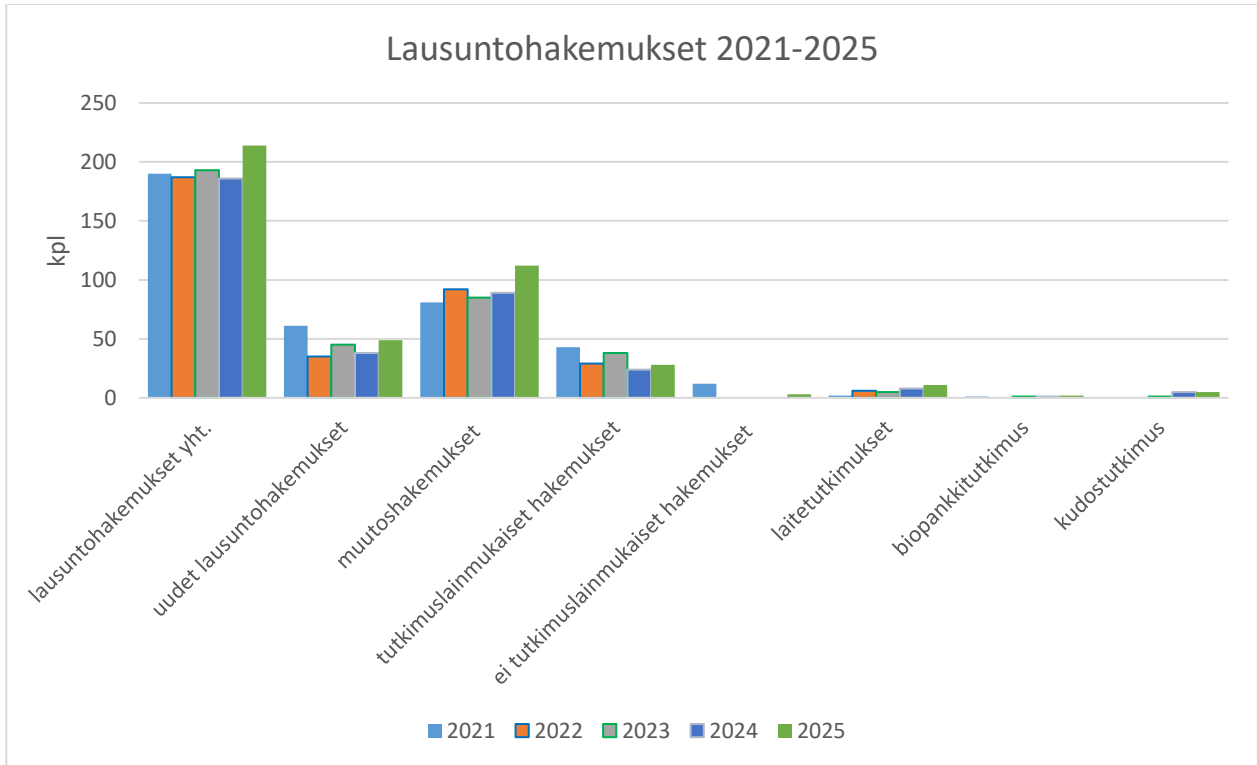
Lausuntohakemukset ja lausunnot

Vuonna 2025 Pohjois-Savon alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta käsitteli 214 lausuntohakemusta. Hakemuksista 49 kpl oli uusia tutkimuksia (osuus kaikista hakemuksista 23 %). Uusien tutkimusten lausuntohakemusten määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna (38 kpl vuonna 2024, 49 kpl vuonna 2025). Tutkimuseettiselle toimikunnalle toimitetuista lausuntohakemuksista 94 % oli toimikunnan toimivallan alaisia tutkimuksia. Toimikunnalle tulleet lausuntohakemukset vuosina 2021–2025 ovat esitettyinä kuvassa 1. Kuvassa 2 on vertailua eri hakemustyyppien osuuksista uusista lausuntohakemuksista.

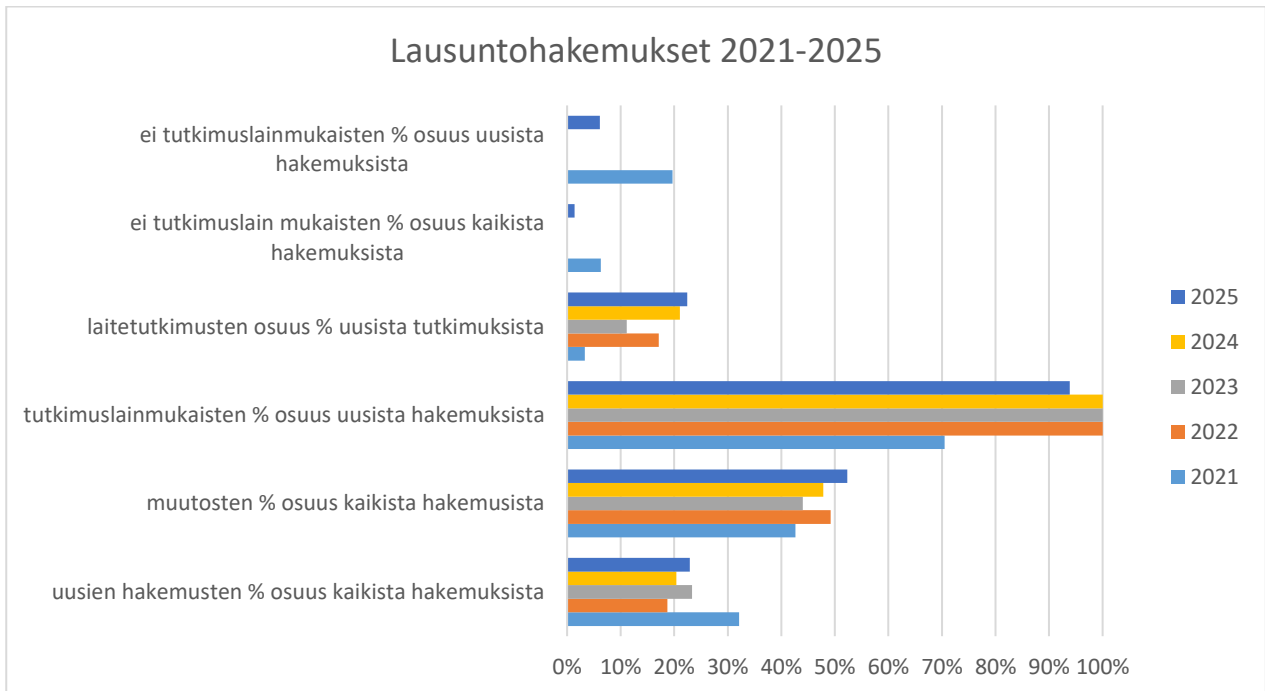
Tutkimuseettinen toimikunta otti uudelleen käsittelyyn (pyydetään lisäselvityksiä) 39 lausuntohakemusta. Uudelleen käsittelyyn otettujen hakemusten osuus kaikista hakemuksista oli 44 %. Uudelleen käsittelyyn otettujen (pyydetään lisäselvityksiä) määrä nousi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna (28 kpl vuonna 2024, 39 kpl vuonna 2025). Myönteisen lausunnon saaneiden hakemusten laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2024 47, vuonna 2025 43 kpl kpl). Myönteisen lausunnon saaneiden osuus kaikista lausunnoista oli 49 % lausuntohakemuksista. Hakemuksista sai myönteisen lausunnon ensimmäisessä käsittelyssä 8 hakemusta. Toimikunnan antamat lausunnot vuosina 2021–2025 ovat esitettyinä kuvassa 3. Kuvassa 4 on vertailua eri lausuntojen osuuksista uusista lausuntohakemuksista.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

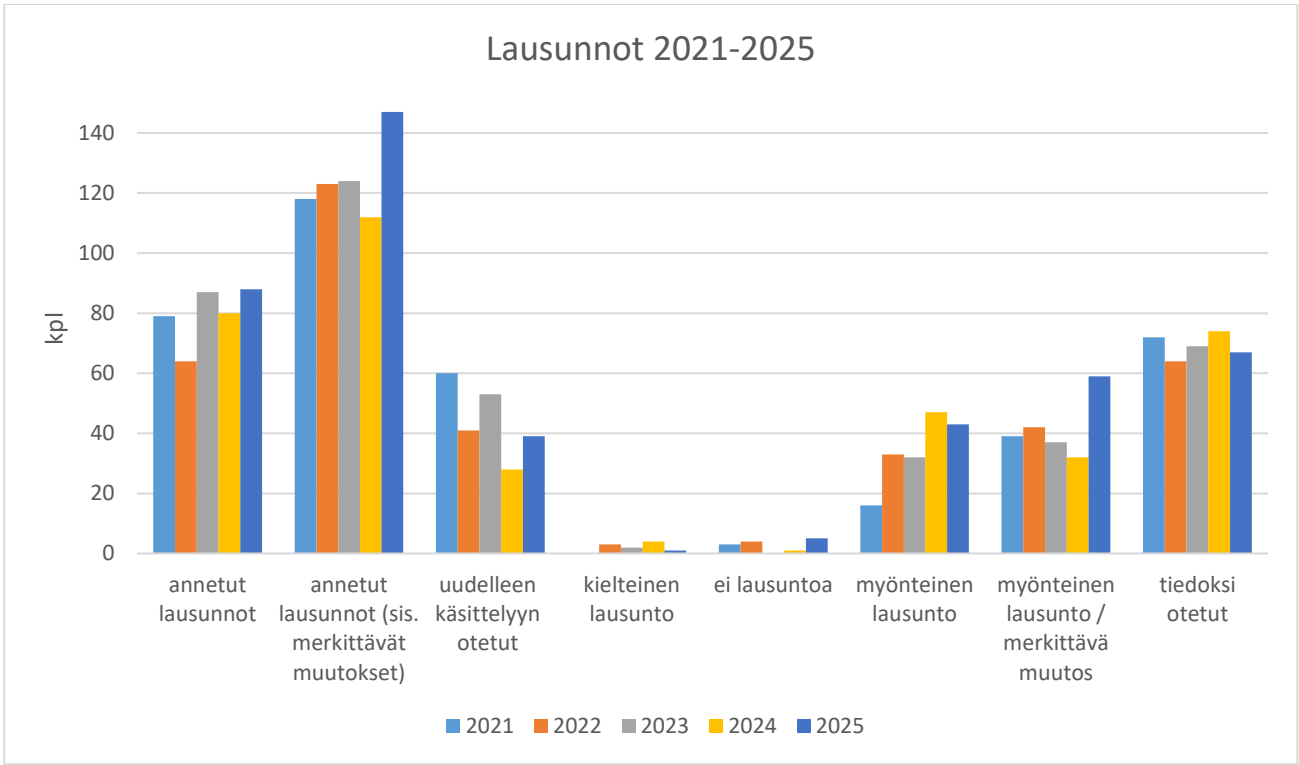
Kuva 1. Itä-Suomen yhteistyöalueen alueelliselle lääketieteelliselle tutkimuseettiselle toimikunnalle tulleet lausunthakemukset vuosina 2021–2025.

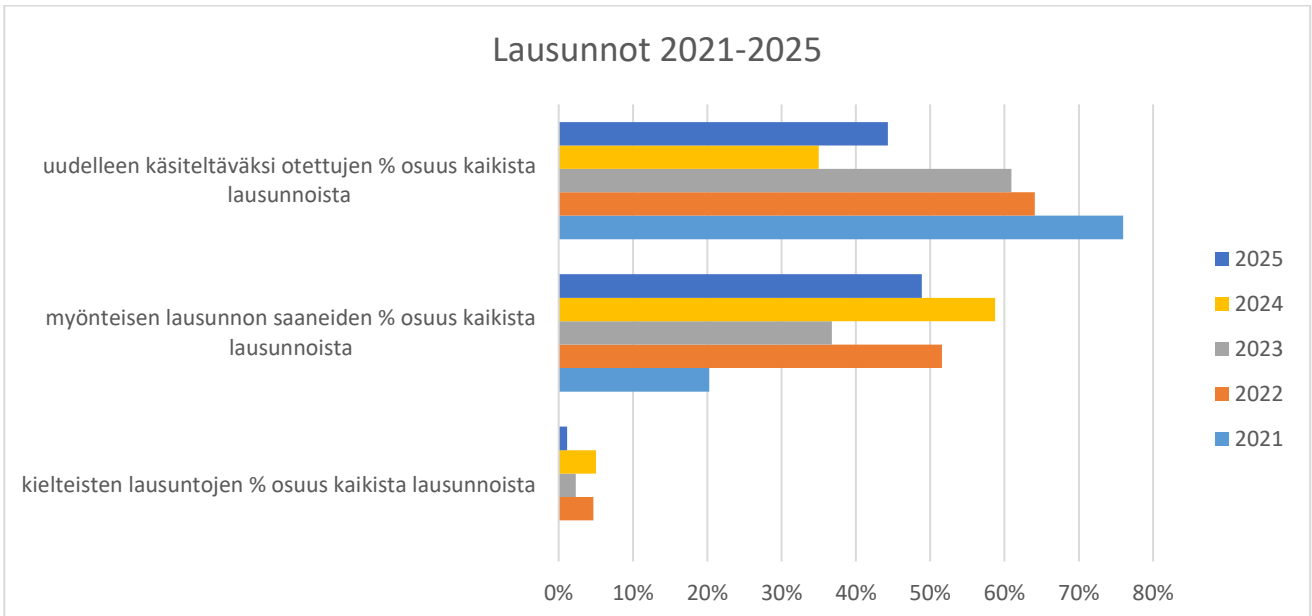
Kuva 2. Itä-Suomen yhteistyöalueen alueelliselle lääketieteelliselle tutkimuseettiselle tulneiden lausunthakemusten vertailu vuosina 2021–2025.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Kuva 3. Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan antamat lausunnot vuosina 2021–2025.

Kuva 4. Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan lausuntojen vertailu vuosina 2021–2025.

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Yleisimmät syyt lisäselvitysten pyytämiseen liittyivät tutkittavien tiedotteeseen ja suostumukseen sekä rekrytointiprosessiin. Tiedotteeseen pyydettiin lisäselvityksiä erityisesti henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvissä asioissa. Toimikunnan asiantuntija antoi henkilökohtaista neuvontaa hakijoille vuoden 2025 aikana 595 kertaa. Suurin osa neuvonnasta annettiin sähköpostitse (444 kertaa) ja puhelimitse / Teamsilla (116 kertaa). Hakemusten etukäteistarkastuksia asiantuntija teki 35:een hakemukseen.

Talous

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toiminnan kokous- ja puheenjohtajapalkkiot vuonna 2025 olivat 24 008 € (sisältää henkilösivukulut). Muita kuluja olivat kesäkuun ja marraskuun lähikokousten kahvitukset sekä kansallisen alueellisten tutkimuseettisten toimikuntien puheenjohtajien, juristien ja sihteereiden tapaamisen kahvitukset yhteensä 670 €. Yhteensä toimikunnan kulut olivat 24 678 €. Tuloja lausuntomaksuista (sponsoroidut tutkimukset) toimikunnalla oli 13 950 €.

Yhteistyö

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan sihteerit ja asiantuntija osallistuivat kansallisiin alueellisten lääketieteellisten tutkimuseettisten toimikuntien sihteerien tapaamisiin. Tapaamisia järjestettiin noin kerran kuukaudessa. Tutkimuseettisen toimikunnan puheenjohtajat, juristit, sihteerit ja asiantuntija osallistuivat kansallisiin alueellisten eettisten toimikuntien yhteistapaamisiin. Vuonna 2025 tapaamisten järjestämisvastuu oli Itä-Suomen yhteistyöalueen toimikunnalla. Lisäksi osallistuttiin Tukijan ja Fimean järjestämiin webinaareihin ja seminaareihin.

Tiedottaminen

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta tiedotti toiminnan muutoksista ja uudistuksista julkisilla internet-sivuilla ja Tiedepalvelukeskuksen uutiskirjeessä. Alueellisen lääketieteellisen toimikunnan internet-sivuille tehtiin päivityksiä muutosten mukaisesti.

Asiakaspalautekysely 2025

Palautekysely lähetettiin tutkijoille ja sidosryhmille, jotka olivat lähettäneet hakemuksia Itä-Suomen yhteistyöalueen (aikaisemmin Pohjois-Savon) alueelliselle lääketieteelliselle tutkimuseettiselle toimikunnalle vuonna 2025. Kysely toteutettiin lokakuussa 2025. Yhteensä kyselyä lähetettiin 121 henkilölle. Henkilöistä 43 vastasi kyselyn (vastausprosentti 36 %).

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

Kyselyyn vastanneet olivat tyytyväisiä tutkimuseettiseen toimikuntaan ja toimikunnan toimintaan (ka 4,56 asteikolla 1–5). He kokivat saaneensa riittävästi tietoja ja ohjausta toimikunnan ohjeista ja lomakkeista (90,7 % ”Kyllä”-vastauksia). Asiointi toimikunnan kanssa koettiin helpoksi (95,2 % ”Kyllä”-vastauksia). Toimikunnan saama NPS-luku oli +72.

Avoimissa palautteissa toimikunnan toimintaa pidettiin asiantuntevana, ihmisläheisenä ja tutkijalähtöisenä. Vastaajat kokivat, että he saivat selkeää ja ystävällistä palvelua, ja yhteydenpito toimikunnan kanssa toimii hyvin. Erityisesti henkilökohtainen etukäteisneuvonta, kuten puhelimitse annettu ohjaus, koettiin tärkeäksi ja hyödylliseksi, etenkin ensikertalaisille. Neuvontaa ja ohjeistusta saatiin nopeasti ja selkeästi. Ohjeistus ja lomakkeiden täyttämiseen liittyvä tuki oli riittävä. Verkkosivujen englanninkielisen version katsottiin parantavan toimikunnan saavutettavuutta.

Toimikunnan toiminnan kehityskohteiksi nostettiin mm. kokousten vähälukuisuus mikä aiheuttaa viiveitä erityisesti silloin, kun hakemukset vaativat revisiokierroksia. Sähköinen eTutkija-järjestelmä koettiin vanhentuneeksi ja vaikeasti käytettäväksi, erityisesti ulkomaisten toimijoiden näkökulmasta. Lomakkeita ei pidetty aina selkeinä, ja niiden täyttö koettiin työlääksi.

Vastaajat toivoivat myös tietoa hakemuksen etenemisestä toimikunnan käsittelyssä. Ohjeistuksessa olisi hyvä selkeyttää, mitkä asiat johtavat hakemuksen palautukseen ja mitkä ovat vain korjattavia yksityiskohtia. Vastaajat toivovat myös, että toimikunnan työ painottuisi enemmän itse tutkimuseetiikkaan, eikä niinkään teknisiin yksityiskohtiin ja lomakebyrokraatiaan. Lisäksi toivottiin tarkempaa linjauksille siitä, mitkä muutokset vaativat käsittelyä ja mitkä eivät.

Kaiken kaikkiaan toimikunnan palvelu on saanut paljon kiitosta asiantuntevuudesta, ystävällisyydestä ja tuesta. Kehittämällä prosessien joustavuutta, sähköisiä järjestelmiä ja ohjeistusta voidaan edelleen parantaa tutkijoiden kokemusta ja sujuvoittaa toimikunnan lausuntoprosessia.

Toiminnan arviointi

Itä-Suomen yhteistyöalueen alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toimintaa arvioitiin sisäisesti työvaliokunnassa ja toimikunnan kokouksissa. Lisäksi tutkijoilta saatuja palautteita ja asiakaspalautekyselyn tuloksia käsiteltiin toimikunnan kokouksissa.

Toiminnan muutoksia 2026

Pohjois-Savon alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toimintaa pyritään edelleen tekemään sujuvammaksi ja tehokkaammaksi mm. lisäämällä tutkijoiden neuvontaa ja koulutusta. Hakemusasiakirjojen etukäteistarkastuksesta tiedotetaan tutkijoita mm. Tiedepalvelukeskuksen uutiskirjeissä. Toimikunnan tiedottamista ja internet-sivuja kehitetään edelleen. Toimikunnan toiminnassa varaudutaan tuleviin laki-, säädös- ja ohjeistomuutoksiin tarpeen mukaan. Vuonna 2025 toimikunta ottaa käyttöön uuden sähköisen järjestelmän

Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen
toimikunta

2.2.2026

(eTutkimusAsiointi) asiakirjojen jättämiseen toimikunnalle. Alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan jäsenille ja tutkijoille järjestetään koulutusta muutoksista ja niiden vaikutuksista alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan toimintaan.